

Finançament: la societat civil reclama unitat

Amb el temor que Catalunya torni a empassar-se el mateix cafè de la transició, en les negociacions per al nou model de finançament català i el nou Estatut apareix un altre protagonista, que tot i no participar en l'estira-i-arrotonsa polític, comença a fer pressió. Es tracta de la societat civil i una part del món empresarial, que fan pinya per reclamar el que creuen just per al país. Manifestos, documents i propostes farceixen la mobilització.

Govern, partits i societat civil han de fer pinya amb el nou sistema de finançament. Aquesta és la posició que diferents entitats, organitzacions empresarials i col·legis professionals sostenen davant el que hauria de ser el consens bàsic respecte al model de finances que ha de regir durant els pròxims anys a Catalunya. Per aconseguir-ho, algunes d'aquestes

organitzacions ja han posat fil a l'agulla. A principi de mes, paral·lelament a les negociacions del tripartit per arribar a un acord en matèria de finançament, l'Ateneu Barcelonès, Òmnium Cultural, l'Institut d'Estudis Catalans, el Col·legi d'Arquitectes, el d'Enginyers Industrials i el d'Economistes i Pimec-Sefes signaven una declaració conjunta defensant els principis bàsics que hauria de contenir el nou Estatut.

Aquestes entitats parteixen d'una anàlisi similar a l'hora d'argumentar la necessitat d'un nou sistema de finançament per a Catalunya. El president de Pimec-Sefes, Josep González, considera que l'actual sistema "fa mal a Catalunya", que és víctima d'una "solidarietat excessiva". González explica que el replantejament de la situació és imprescindible perquè la salut de l'economia catalana no continuï empitjorant. En aquest punt, el degà del Col·legi d'Enginyers Industrials, Àngel Llobet, considera que l'escanyament financer que pateix el Principat és en bona part responsable de la situació econòmica, que qualifica de "poc favorable". Per Llobet, els dos principals problemes de l'economia catalana són els "baixos índexs de productivitat" i el "creixement lent del PIB".

El document d'aquestes entitats constata que cal posar fi a aquesta situació "històrica que, lluny de corregir-se, amb el temps s'ha consolidat i accentuat". Els percentatges de dèficits superiors al 9% del PIB català respecte a l'estat resten competitivitat "en el present" i són una "amença per al futur".

L'etern dèficit d'infraestructures. Catalunya ha de fer front en els pròxims anys a una millora important de les infraestructures. I no només de transports i mobilitat, sinó infraestructures d'educació, sanitat i serveis socials. L'increment de població i, sobretot, els recursos que s'han de destinar per afrontar la nova immigració, han

disparat els costos socials de la Generalitat en els darrers anys. I, en aquest punt, més recursos signifiquen millors infraestructures i serveis.

En essència, el nou Estatut hauria d'establir unes bases del sistema de finançament que "acotessin la solidaritat per no perjudicar l'esforç i el creixement de Catalunya" i, en aquest sentit, el dèficit fiscal s'hauria de limitar a "un màxim d'un 4% del PIB català", constata el document. Un altre dels aspectes bàsics és la reducció temporal de la solidaritat. Catalunya fa moltes dècades que contribueix al reequilibri de riquesa interterritorial de l'estat espanyol. Per aquest motiu, les transferències monetàries no es poden eternitzar: en un període d'entre cinc i deu anys "el desequilibri hauria de quedar reduït a la meitat".

El text de les entitats també recull que la gestió dels impostos hauria de correspondre a la Generalitat de Catalunya, "com a competència exclusiva". En aquest punt, però, hi ha alguns matisos. El president d'Òmnium Cultural, Jordi Porta, evita, de moment, pronunciar-se en detalls tècnics sobre com ha de ser l'agència que recapti els tributs. Josep González, en canvi, té clar que cal disposar d'un ens que reculli tota la recaptació impositiva catalana. En tot cas, tothom està d'acord en el fet que la transparència ha de regir les relacions fiscals entre estat i Generalitat. Un dels punts del document posa èmfasi en la necessitat de "formar una opinió sòlida sobre el finançament a Catalunya i posar més esforços en la pedagogia sobre aquest a la resta de l'estat espanyol".

Tot i que en aquest document no es demana la lluna, alguns dels signants són conscients que a hores d'ara és difícil que es pugui aconseguir un acord tan favorable com aquesta proposta. L'acord del tripartit, gestat per Antoni Castells (PSC), Josep Huguet (ERC) i Joan Saura (ICV) en el mateix moment que aquesta declaració, és força menys ambiciós. Ara, però, cal buscar per la "via del diàleg" una "posició comuna de les forces polítiques catalanes". És a dir, com a mínim, l'acord amb CiU és imprescindible.

Per a Òmnium Cultural, precisament l'acord del tripartit amb CiU és bàsic a l'hora de donar suport a la proposta de

Els consellers de Relacions Institucionals, Joan Saura (al centre); Economia, Antoni Castells (esquerra), i Turisme, Josep Huguet, durant la presentació a Barcelona d'una proposta consensuada pel Tripartit sobre finançament autonòmic, el passat 28 d'abril.

finançament. El president de l'entitat, Jordi Porta, espera que finalment "s'arribi a una entesa". En aquest sentit, adverteix que "no és el moment de pressionar CiU perquè rebaixi els con-

tinguts de la seva proposta", ja que les aportacions de la federació nacionalista poden servir per millorar la proposta conjunta de socialistes, republicans i ecosocialistes.

Porta considera que el moment és "molt important", ja que el model que s'estableixi ara regirà durant els pròxims anys i "no es podrà tocar". Per això, Omnium espera l'acord CiU-Govern per fer el seu posicionament definitiu, que, bàsicament, dependrà de dues condicions: que el nou model suposi "un salt qualitatiu important" respecte a l'anterior i "que no es deslligui de l'Estatut". En aquest punt, González destaca que el fet que vagi lligat a l'Estatut és important perquè després d'aquest període de certa incertesa convindria "fixar una estructura fiscal i financera duradora" que "estigui al marge de futures discussions i ni depengui del color poític del Govern".

Responsables de Pimec-Sefes han reconegut el canvi d'actitud del Govern espanyol respecte a aquest tema. González considera "molt important" la predisposició de l'executiu espanyol a la negociació i valora que el president Zapatero reiterés la setmana passada

Cafè per a tothom, un altre cop?

No és cap secret que els dos aspectes que preocupen més la societat civil són el blindatge de l'acord de finançament i l'Estatut i l'extremada susceptibilitat amb què són rebudes totes les reclamacions catalanes a la resta de l'estat. En principi, ningú no vol repetir els errors de l'Estatut de Núria, retallat i erosionat mil i una vegades des de les Corts espanyoles, i de l'últim sistema de finançament pactat entre CiU i PP. Tot i que hi ha optimisme, hi ha un punt de desconfiança: la possible reedició de "cafè per a tothom". Catalunya ha estat la primera a obrir la caixa dels trons de la reforma estatutària, però el País Valencià, les Illes, Aragó, Canàries, Galícia i Astúries ja han iniciat tràmits per reformar els seus respectius estatuts, sense l'atenció mediàtica amb què es mira cada moviment a Catalunya. La batalla amb l'opinió pública espanyola està, doncs, servida. No val a badar ni a relaxar-se perquè entre pressions mediàtiques i retalls polítics Catalunya podria acabar amb la mateixa o fins i tot menys capacitat d'autogovern que algunes de les comunitats que durant la transició ni existien.

Les entitats consideren bàsica la pedagogia a Catalunya i a l'estat sobre el finançament que cal

en una conferència al cercle financer de La Caixa "el reconeixement de l'esforç fiscal de Catalunya".

D'altra banda, els tres col·legis professionals abans esmentats també s'han avingut a signar un document amb 18 més que, sota el títol de "Model de finançament autonòmic", fa una crida a "partits polítics i institucions de la societat civil per a buscar junts un posicionament comú sobre la proposta del Govern de la Generalitat". Àngel Llobet considera que un cop aprovada la proposta governamental, és el moment de fer pinya. El degà dels enginyers industrials considera que el model proposat és "un pas significatiu amb relació al model actual", i obre un debat per "millorar l'eficiència fiscal i la coordinació amb l'estat".

Les entitats i els col·legis són conscients que, un cop hi hagi acord al Parlament, les negociacions amb Madrid seran difícils. Per això, estan disposades a "fer pinya" per "enfortir la Generalitat en el procés de diàleg" amb el Govern espanyol. En aquest sentit, han rebut algun missatge dels partits polítics, sobretot d'ICV i ERC, per tal d'engegar una campanya conjunta abans de la negociació de l'Estatut al Congrés dels Diputats. Aquests contactes, de moment, no passen de ser informals, però al pacte del Tinell els membres del tripartit ja es comprometen "a convidar ajuntaments, altres ens locals i entitats públiques i privades a expressar la seva implicació i presa de posició en la proposta parlamentària". L'acord a Catalunya sembla estar a prop i tothom està disposat a implicar-s'hi. Les expectatives són altes, però convé no caure en els errors del passat.

Quim Torrent

Observatori empresarial

Oriol Amat

Riscos dels preus baixos

Encara que sembla un miracle, les línies aèries de baix cost estan guanyant diners, mentre que moltes de les companyies tradicionals ho estan passant malament. De tota manera, hi ha una sèrie de riscos importants que fan perillar el model de negoci.

Un primer risc que cal considerar és la proliferació de companyies de baix cost. Només a Europa n'hi ha 56 en aquests moments. Com que moltes estan intentant ampliar el nombre de destinacions i de vols, segurament no hi haurà lloc per a totes, i algunes companyies desapareixeran en els propers anys, víctimes de guerres de preus i de la falta de diferenciació.

L'encariment del combustible és un altre factor de risc important. En el sector es comenta que, amb el cru a 30 dòlars per barril, es fa fàcil guanyar-hi diners, però quan arriba a 35 dòlars per barril moltes companyies ja comencen a perdre'n, llevat que s'apugui el preu dels bitllets. Algunes companyies aèries resisteixen perquè van comprar anticipadament el combustible a bons preus. Ara el barril es troba al voltant dels 50 dòlars per barril, per tant, en cas que la situació duri gaire temps, serà molt complicat per a totes les companyies.

La qualitat de servei al passatger també té algunes febleses en aquest tipus de companyia. Per exemple, hi ha clients que prefereixen tenir la possibilitat de disposar de bitllets flexibles. En el cas de les línies de preus baixos, si el client no vola en el viatge previst, perd l'import pagat. Si es vol fer un canvi en el bitllet un cop comprat, cal pagar recàrrecs importants que a vegades són més elevats que el preu del bitllet. També hi ha qui es queixa que alguns dels aeroports que utilitzen les línies de preus baixos estan mal comunicats, i que l'equipatge de mà cal deixar-lo en el celler de l'avió a causa de la falta d'espai en la cabina. Altres clients es queixen que si s'intenta adquirir el bitllet en els últims dies abans del vol, o no hi ha bitllets o surten més cars que els de la competència.

Un altre tipus d'amenaça té a veure amb els empleats, ja que no és fàcil mantenir a llarg termini la motivació de la plantilla amb una política laboral tan flexible com la que ofereixen aquestes companyies. Per exemple, Southwest Airlines, que ja és la companyia més gran dels Estats Units, ha viscut recentment un període de conflictitat laboral a causa de les demandes d'increment de la retribució fixa dels empleats. Ryan Air també ha tingut conflictes laborals darrerament.

Finalment, una altra amenaça prové de les mateixes línies aèries tradicionals. Aquestes comencen a utilitzar algunes de les tàctiques de les línies de preus baixos. Per exemple, Iberia ha suprimit el servei de menjars en alguns dels seus vols, i si es compra el bitllet per Internet, es poden obtenir preus molt baixos. Tot aquest panorama fa que aquestes companyies, si volen continuar en el mercat amb èxit, hagin de prendre mesures que els permetin adaptar-se als canvis de l'entorn.